

Mannen på taget

Berättelse

Det är november 1944. Det är kallt i Budapest. På en station står ett långt tåg. I tåget finns många människor. Soldater vill skicka dem till ett läger. Där är det mycket farligt.

Nu kommer en man. Han heter Raoul Wallenberg. Han är från Sverige. Han har många papper i händerna. Det är skyddspass. Ett skyddspass säger: den här personen har svenskt skydd.

Wallenberg klättrar upp på taket. Han går på taket. Sedan ger han papper till människorna. De sträcker ut sina händer. De tar emot passen.

Soldaterna ropar. De skjuter i luften. Men Wallenberg är lugn. Han fortsätter att dela ut pass.

Sedan säger han: "Ni med pass, kom ner!" Många människor går av tåget. Bilar väntar. Bilarna har svenska färger. Människorna får åka med. De är räddade.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
en station	en plats där tåg stannar
ett tåg	det åker på räls med många vagnar
en soldat	en person i armén
ett läger	en plats där nazisterna höll och dödade människor
ett skyddspass	ett papper som ger en person skydd
ett tak	det översta på ett hus eller ett tåg
att klättra	att gå upp med händer och fötter
en färg	till exempel blå eller gul

Läsförståelsefrågor

1. Var står Wallenberg?
 1. på en station
 2. i en skola
 3. på en båt
2. Vad har Wallenberg i händerna?
 1. mat
 2. skyddspass
 3. pengar
3. Vad gör Wallenberg på tåget?
 1. han sover
 2. han ger papper till människorna
 3. han äter
4. Vad gör soldaterna?
 1. de ropar och skjuter i luften
 2. de hjälper Wallenberg
 3. de går hem
5. Vilken färg har bilarna? Skriv vad texten säger.

Facit

1. **a)** på en station.
2. **b)** skyddspass.
3. **b)** han ger papper (skyddspass) till människorna.
4. **a)** de ropar och skjuter i luften.
5. **Svenska färger** (de svenska färgerna är blå och gul).

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

På B-nivå (A1) räcker det att eleven hittar enkel information i texten. Texten är i presens. Tema: mod och att hjälpa andra. Bakgrunden (Förintelsen) kan väcka känslor – var lyhörd och ge tid för frågor. Scenen är en närbild av en känd räddning vid Józsefvárosstationen och kompletterar porträttet.

Diskussionsfrågor

- Var Wallenberg modig? Varför?

- Vill du hjälpa människor du inte känner?
- **Skriv (3 meningar):** Skriv om en person som hjälper andra.

Källor och faktagranskning

- Raoul Wallenberg – Wikipedia (svenska/engelska): https://en.wikipedia.org/wiki/Raoul_Wallenberg
- Raoul Wallenberg | Biography, Death, & Facts – Britannica: <https://www.britannica.com/biography/Raoul-Wallenberg>
- Raoul Wallenberg and the Rescue of Jews in Budapest – USHMM Holocaust Encyclopedia: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/raoul-wallenberg-and-the-rescue-of-jews-in-budapest>
- Raoul Wallenberg 1912–1947? – Forum för levande historia: <https://www.levandehistoria.se/fakta/forintelsen/svenska-hjalp-och-raddningaktioner/raoul-wallenberg-1912-1947>
- Raoul Wallenberg – World War II hero – sweden.se: <https://sweden.se/life/people/raoul-wallenberg-world-war-ii-hero>

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Raoul Wallenberg föddes 4 augusti 1912 på Lidingö och studerade arkitektur vid University of Michigan. Han kom till Budapest 9 juli 1944 som svensk legationssekreterare och delade ut skyddspass samt inrättade "svenska hus" (omkring 32 byggnader) för att skydda judar undan Förintelsen. Antalet räddade anges olika i källorna: Yad Vashem nämner cirka 4 500, andra historiker 7 000–9 000; siffran 100 000 anses överdriven. Wallenberg greps av sovjetiska SMERSH 17 januari 1945 och försvann. Sovjet uppgav 1957 att han dött 17 juli 1947 i Lubjankafängelset i Moskva, men dödsorsak och exakta omständigheter är fortfarande osäkra. Sverige förklarade honom död i sin frånvaro 2016 (formellt dödsdatum 31 juli 1952). I texterna anges dödsåret 1947 enligt den sovjetiska uppgiften, med reservationen att försvinnandet aldrig helt klarlagts.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.